

**ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ
СПІВПРАЦІ З БАНКАМИ****О.Г. Кузьменко**Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку
України (м. Київ)

Страхові компанії зарубіжних країн разом з банками та інвестиційними фондами є великими інвесторами. Концентрація страховими організаціями в своїх руках значних фінансових ресурсів перетворює страхування в важливий фактор розвитку економіки шляхом активної інвестиційної політики. Страхові компанії перетворюють пасивні кошти, отримані від різних страхувальників в активний капітал, що діє на ринку. У процесі здійснення своєї діяльності вони залучають кошти в якості внесків клієнтів, які згодом трансформуються в страхові резерви, які є гарантією виплати відшкодування в результаті виникнення страхового випадку. Таким чином, з моменту надходження цих коштів в страхову компанію до моменту виплати відшкодування, дані ресурси залишаються тимчасово вільними, що призводить до потреби формування ними інвестиційного портфеля. Насьогодні в Україні недостатність внутрішнього капіталу є серйозною проблемою, тому збільшення обсягу інвестиційних можливостей вітчизняних страховиків є одним із найважливіших чинників, які впливають на збільшення економічного ефекту від страхування. Володіючи значними фінансовими ресурсами, страхові компанії разом з банками можуть надати свої грошові фонди для реалізації найрізноманітніших проектів загальнодержавного значення, забезпечуючи цим самим солідне фінансування пріоритетних галузей національної економіки.

Проблеми взаємодії інститутів на сьогодні є актуальними як ніколи. Вони посіли провідне місце в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених таких як І. О. Лютий, Ю. М. Ковальова, В. М. Фурман, М. І. Мороз, В. М. Опарін та ін. В умовах нестабільного економічного середовища недостатньо дослідженими залишаються новітні форми взаємодії банків і страхових компаній, що обумовлює об'єктивну необхідність подальшого дослідження окремих аспектів інтеграції обох фінансових інститутів.

Інвестиційна діяльність господарюючих суб'єктів має величезне значення для розвитку економіки країни в цілому. Велика роль у припливі інвестицій в національну економіку відводиться страховим організаціям. Це пов'язано з тим, що в їх розпорядженні протягом деякого періоду часу знаходяться залучені в якості страхових внесків фінансові ресурси, які на певних умовах можуть бути використані в якості джерела інвестицій. Перерозподілені за допомогою страхових компаній ресурси виступають основним джерелом довгострокового капіталу, що є важливим чинником розвитку економіки країни.

Інвестиційна діяльність відіграє велику роль у підвищенні ефективності функціонування і самих страхових компаній. Формування та подальше управління інвестиційним портфелем дозволяє не тільки забезпечити ліквідність і збереження фінансових ресурсів, які перебувають у тимчасовому розпорядженні, але і отримувати додатковий дохід. Таким чином, підкреслюється значимість і важливість формування та управління інвестиційним портфелем як безпосередньо для страхових компаній, так і для економіки країни в цілому. Необхідно відзначити, що інвестиційна політика страхових компаній повинна враховувати встановлювані державою певні нормативні вимоги, значно звужують їх інвестиційні можливості. В результаті, фактори, що дозволяють підвищити ефективність формованих страховими компаніями інвестиційних портфелів і забезпечити постійний приплив інвестиційних ресурсів в економіку країни, вимагають комплексного дослідження.

Особливим чином складаються взаємовідносини між банками та страховими компаніями в інвестиційній діяльності. В останні роки страхові організації суттєво потіснили банки в акумуляції заощаджень населення та стали важливими постачальниками позичкового капіталу.

Зростання впливу спеціалізованих небанківських установ пояснюється такими причинами: зростання доходів населення у розвинених капіталістичних країнах; активний розвиток ринку цінних паперів; надання цими установами спеціальних послуг, які не можуть надавати банки.

Крім того, страхові компанії, на відміну від банків можуть акумулювати грошові заощадження на досить тривалий період і, отже, робити довгострокові інвестиції. Основні форми діяльності страхових інститутів на ринку позичкового капіталу зводяться до акумуляції заощаджень населення та надання кредитів через облігаційні позики корпораціям і державі, мобілізації капіталу через всі види акцій, надання іпотечних і споживчих кредитів, а також кредитної взаємодопомоги.

Важливим є те, що страхові компанії конкурують з банками за залучення заощаджень усіх верств населення. При цьому, конкуренція носить так званий неціновий характер. Це пояснюється, перш за все, специфікою пасивних операцій кожного виду кредитно-фінансових установ. Так, у банківській справі діє відсоткова ставка за вкладами, депозитами і наданими позиками і кредитах. У страховій справі діє страховий тариф, що визначає розмір страхової премії та страхового відшкодування. Порівнювати інвестиційні операції цих фінансових посередників можна лише при інвестуванні в однорідні, однакові за своєю природою об'єкти: при порівнянні вкладень у державні цінні папери і деякі види акцій, а також в іпотечний і споживчий кредит.

Окрім конкуренції є і інша сторона інвестиційних взаємовідносин банків та страхових компаній. Страхові організації можуть розмістити свої фінансові ресурси в багатьох напрямках; страхові резерви – у державні та корпоративні цінні папери, нерухоме майно, зливки золота та срібла та ін. Інвестиційна діяльність страховиків може бути забезпечена банківською системою. Для страхових компаній банки є фінансовими інститутами, які забезпечують капіталізацію фінансових ресурсів страховиків [1].

Вітчизняні страхові компанії в здійсненні інвестиційної діяльності розміщують близько третини вільних грошових коштів у банківських вкладах та металах. З огляду на сучасний рівень розвитку фінансового ринку України депозити залишаються найбільш інвестиційно привабливим фінансовим інструментом для страхових компаній.

Незважаючи на зазначені переваги інвестування у банківські вклади, останніми роками виникла тенденція до зменшення їх питомої ваги в структурі інвестиційних портфелів страхових компаній унаслідок падіння відсоткових ставок та постійних кризових явищ у банківській системі. Так за підсумками першого півріччя 2012 року 6 % [2] активів страхових компаній зосереджено в грошових коштах на поточних рахунках в банках. Це пояснюється, по-перше, необхідністю виконання термінових зобов'язань страховою компанією; по-друге, у результаті того, що значна кількість страхових компаній входить до складу фінансово-промислових груп, вони зобов'язані розміщувати грошові кошти на рахунках дочірніх банків.

Зростаюча роль фінансового посередництва, перш за все банків та страхових компаній в умовах формування клієнтоорієнтованого обслуговування, призводить до необхідності розробки та впровадження нових фінансових продуктів та послуг на основі їхньої інтеграції.

Основними економічними умовами розвитку взаємовідносин між банками та страховими компаніями є інтеграційні процеси, а теоретичною основою цієї взаємодії – використання положень сучасної теорії фінансів перш за все в контексті аналізу загальних і специфічних функцій банків та страховиків. Актуальність вирішення вказаних проблем в Україні підтверджується стрімким розвитком і структурною зміною міжнародної фінансової архітектури, появою новітніх фінансових технологій і їхнім стрімким переміщенням в світовому просторі.

Отже, ефективна взаємодія страхових компаній та банків є результатом злагодженої, вигідної для кожної із сторін, співпраці усіх відділів та підрозділів цих фінансових посередників. Таке партнерство здатне приносити додатковий фінансовий дохід, задовольняти більший спектр споживачів, при цьому економлячи час та витрати.

Література:

1. Олійник Г. І. Взаємні вигоди партнерства страхових компаній та банків / Г. І. Олійник // Теоретичні та прикладні питання економіки.
2. Статистика страхового ринку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://forinsurer.com/files/file00438.pdf>.